

2020

Toimintakertomus

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2020

LÄNSI-UUDENMAAN KÄRÄJÄOIKEUS
VÄSTRA NYLANDS TINGSRÄTT

Yleistä

Tuomiovaltaa käyttävät riippumattomat tuomioistuimet. Yleisiä tuomioistuimia ovat kärjäoikeudet, hovioikeudet ja ylimpänä oikeusasteena korkein oikeus. Kärjäoikeudet käsittelevät ensimmäisenä oikeusasteena rikos-, riita- ja hakemusasioita. Kärjäoikeuksia oli vuonna 2018 vielä 27, mutta 1.1.2019 alkaen enää 20.

Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvat Espoo, Hanko, Inkoo, Karkkila, Kauniainen, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti. Alueella asuu yli 460 000 asukasta. Yrityssaneeraus- ja ulosottoasioissa tuomiopiiri käsittää myös nykyisen Itä-Uudenmaan kärjäoikeuden tuomiopiirin.

Kärjäoikeus toimii edelleen entisten Länsi-Uudenmaan ja Espoon kärjäoikeuksien toimipisteissä eli Raaseporissa, Lohjalla ja Espoossa sijaitsevissa oikeustaloissa. Kärjäoikeudella on lisäksi istuntosaleja Kirkkonummella. Raaseporin oikeustalon toimistotiloista, Lohjan oikeustalosta ja Kirkkonummella sijaitsevista istuntosaleista luovutaan sen jälkeen, kun kärjäoikeuden uudet toimitilat Espooseen valmistuvat.

Yhdistyneen kärjäoikeuden tuomiopiirin asukasluku on voimakkaassa kasvussa. Pelkästään Espoon kaupungin väkiluku tulee vuonna 2027 olemaan ennusteen mukaan yli 320.000. Espoon väkiluku kasvaakin keskimäärin 4.600 asukkaalla vuodessa. Kasvusta 67 prosenttia on lisäksi vieraskielisiä, mikä vaikuttaa merkittävästi oikeudenkäyntien kestoon ja esimerkiksi tulkkien tarpeen lisääntymiseen. Tuomiopiirin väkiluvun voimakas kasvaminen tulee tulevaisuudessa vääjäämättä vaikuttamaan myös saapuvien asioiden määrään sitä kasvattavana.

Allmänt

Domsrätten utövas av oberoende domstolar. Allmänna domstolar är tingsrätter, hovrätter och högsta domstolen som högsta rättsinstans. Tingsrätterna behandlar som första rättsinstans brottmål, tvistemål och ansökningsärenden. Antalet tingsrätter var år 2018 fortfarande 27, men från och med 1.1.2019 är antalet endast 20.

Västra Nylands tingsrätts domkrets omfattar Esbo, Grankulla, Hangö, Högfors, Ingå, Kyrkslätt, Lojo, Raseborg, Sjundeå och Vichtis. Inom området bor över 460 000 invånare. I företagssanerings- och utsökningsärenden omfattar den nya domkretsen även nuvarande Östra Nylands tingsrätts domkrets.

Tingsrätten är fortfarande verksam på Västra Nylands och Esbo tingsrätters verksamhetsställen, dvs. tingshusen i Raseborg, Lojo och Esbo. Tingsrätten har dessutom sammanträdessalar i Kyrkslätt. Man kommer att avstå från kontorslokalerna i Raseborgs tingshus, Lojo tingshus och sammanträdessalarna i Kyrkslätt, när tingsrättens nya lokaler i Esbo färdigställs.

Invånarantalet i den sammanslagna tingsrättens domkrets ökar kraftigt. Enbart Esbo stads invånarantal kommer enligt prognoser att överstiga 320 000 år 2027. Invånarantalet i Esbo ökar i genomsnitt med 4 600 invånare per år. Av denna ökning är 67 % personer med främmande språk, vilket har en stor inverkan på rättegångarnas längd och till exempel ett ökat behov av tolkar. Den kraftiga ökningen i domkretsens folkmängd kommer i framtiden oundvikligen även att öka antalet ärenden som kommer in.

Laamanni Ilkka Lahtisen katsaus vuoteen 2020

Laamanni
Ilkka Lahtinen

Vuosi 2020 oli myös Länsi-Uudenmaan käräjäoikeudelle poikkeuksellinen. Suomea kuten koko maailmaa koetteli koronaviruspandemia, joka tätä kirjoittaessani jatkuu edelleen. Käräjäoikeuden tuomiopiirissä ja etenkin pääkaupunkiseudulla koronavirustilanne on ollut kesää 2020 lukuun ottamatta vaikea, mutta siitä huolimatta käräjäoikeus onnistui toteuttamaan päätehtävänsä eli oikeussuojan antamista tuomiopiirissään hyvin.

Vuotta aiemmin yhdistyneen Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden toiminta oli ennen koronavirusepidemian alkamista hyvää vauhtia vakiintumassa ja sen työtilanne kaikissa

asiaryhmissä parantumassa. Alkuvuoden 2020 aikana käräjäoikeus käsitteli ja ratkoi rikosasioita sitä vauhtia kuin niitä käräjäoikeuteen saapui, samoin laajoja riita-asioita. Laajojen riita-asioiden osalta on lisäksi huomattava, että saapuneiden asioiden määrä kasvoi sanottuna aikana lähes 30 prosentilla edellisen vuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Hakemusasioita ja insolvenssiasioita käräjäoikeus ratkoi enemmän kuin niitä käräjäoikeuteen saapui.

Koronavirusepidemian alettua käräjäoikeudessa annettiin 15.3.2020 koronavirusta koskeva ohjeistus, jonka tarkoituksena oli suojella henkilökunnan ja asiakkaiden terveyttä sekä erityisesti turvata käräjäoikeuden lainkäyttötoiminnan kriittinen toimintakyky niin, että ainakin lain perusteella kiireelliset asiat pystyttiin kaikissa tilanteissa käsittelemään laissa säädetyllä tavalla. Vireillä olevien ja vireille tulevien asioiden käsittelyn osalta tehtiin siten priorisointia ja käräjäoikeudessa varauduttiin siihen, että sen toimintaedellytykset saattavat jatkossa heikentyä. Koronavirustilanteen pakottamana pääkäsittelyitä jouduttiin peruuttamaan ja sen vuoksi käräjäoikeudelta jäi 16.3. – 31.5.2020 välisenä aikana ratkaisematta noin 700 rikosasiaa, noin 70 laajaa riita-asiaa ja noin 40 riitautunutta hakemusasiaa. Kirjalliseen menettelyyn koronavirustilanne ei sen sijaan vaikuttanut, niinpä kirjallisessa menettelyssä pystyttiin ratkomaan niin ha-

kemus- kuin insolvenssiasioitakin enemmän kuin uusia asioita tuli vireille.

Kesäkuun alusta lukien käräjäoikeuden toimintoja ryhdyttiin palauttamaan. Käräjäoikeudessa annettiin 12.5.2020 palautumissuunnitelma, jota päivitettiin loppukesän ja syksyn aikana muun ohella kasvomaskien käytön osalta. Palautumissuunnitelmalla pyrittiin varmistamaan toiminnan turvallisuus ja se, että käräjäoikeus ei joutuisi peruuttamaan istuntoja keväällä koetulla tavalla. Kesäkuun alun jälkeen käräjäoikeuden ratkaisumäärät olivatkin erinomaiset ja käräjäoikeus ratkoi niin rikos- kuin riita-asioitakin enemmän kuin uusia asioita saapui käräjäoikeuteen. Rikosasioiden rästi väheni loppuvuoden aikana noin 250 asialla ja riita-asioiden rästi noin 20 asialla.

Vuosi 2020 jää historiankirjoihin koronavirusvuotena, vaikka vuoteen mahtui myös esimerkiksi riita-AIPAn pilottiviraston toimiminen, Tuomioistuinviraston toiminnan alkaminen ja hovioikeuspiirin presidentin vaihtuminen. Koronavirus vaikeutti käräjäoikeuden toimintaa, mutta samalla se sai meidät arvostamaan kaikkia niitä pieniä asioita, joita olimme tottuneet pitämään itsensänselvyyksinä. Koronavirus opetti meidät tekemään etätöitä ja käyttämään etäyhteyksiä istunnoissa, mutta toisaalta se vaikutti yhteisöllisyyteen negatiivisesti.

Se, että käräjäoikeus selvisi koronavirusvuodesta hyvin, on kiistämättä käräjäoikeuden ammattitaitoisen ja vastuuntuntoisen henkilökunnan ansiota. Siitä minun on esitettävä Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden henkilökunnalle mitä nöyrin ja lämpimin kiitokseni.

Lagmannens översikt för år 2020

Lagman
Ilkka Lahtinen

År 2020 var exceptionellt också för Västra Nylands tingsrätt. Finland, liksom hela världen, sattes på prov av coronaviruspandemin, som i skrivande stund ännu fortsätter. I tingsrättens domkrets och i synnerhet i huvudstadsregionen har coronavirussituationen varit svår med undantag för sommaren 2020, men trots detta lyckades tingsrätten väl i sitt huvudsakliga uppdrag, det vill säga att tillhandahålla rättsskydd i sin domkrets.

Verksamheten vid Västra Nylands tingsrätt, som slogs samman året innan, var innan coronavirusepidemin började på god väg att etableras och dess arbetssituation höll på att

förbättras i alla klientgrupper. Under början av år 2020 behandlade och avgjorde tingsrätten brottmål, liksom också omfattande tvistemål, i samma takt som nya inkom till tingsrätten. Vad gäller omfattande tvistemål ska det därtill observeras att antalet inkomna ärenden under den nämnda tiden ökade med så gott som 30 procent i förhållande till motsvarande tidpunkt under föregående år. Tingsrätten avgjorde fler ansökningsärenden och insolvensärenden än det antal som inkom till tingsrätten.

Efter att coronavirusepidemin börjat gavs en anvisning om coronaviruset vid tingsrätten 15.3.2020. Dess syfte var att skydda personalens och klienternas hälsa och i synnerhet trygga en kritisk funktionsförmåga i tingsrättens rättskipningsverksamhet, på så sätt att åtminstone ärenden som utifrån lagstiftningen är brådskande kunde behandlas på lagstadgat sätt i alla situationer. Vad gäller behandlingen av ärenden som var anhängiga och anhängiggjordes gjordes följaktligen prioriteringar och i tingsrätten förberedde man sig på att verksamhetsförutsättningarna kan försvagas i fortsättningen. På grund av coronavirussituationen var det nödvändigt att ställa in huvudförhandlingar och under tiden 16.3 –31.5.2020 uteblev ett avgörande av tingsrätten i cirka 700 brottmål, cirka 70 omfattande tvistemål och cirka 40 tvistiga ansökningsärenden. Coronaviruset påverkade däremot inte det skriftliga förfarandet,

varför det var möjligt att avgöra ett antal ansöknings- och insolvensärenden som över-skred antalet nya anhängiggjorda ärenden inom ramen för det skriftliga förfarandet.

Från och med början av juni började man återställa tingsrättens funktioner. I tings-rätten gavs 12.5.2020 en återställningsplan, som uppdaterades under slutet av sommaren och på hösten bland annat vad gäller an-vändning av ansiktsmasker. Målet med åter-ställningsplanen var att trygga säkerheten i verksamheten och att tingsrätten inte skulle behöva ställa in sammanträden på sam-ma sätt som på våren. Efter början av juni låg antalet avgöranden av tingsrätten på en utomordentlig nivå och tingsrätten avgjorde såväl brott- som civilmål i högre grad än nya ärenden inkom till tingsrätten. Under slutet av året minskade antalet anhopade brottmål med cirka 250, medan motsvarande siffra för tvistemål var cirka 20 mål.

År 2020 går till historieböckerna som coronavirusåret, trots att året också inrym-de till exempel verksamheten som pilotäm-betsverk för AIPA för tvistemål, inledningen för Domstolsverkets verksamhet och bytet av presidenten för hovrättens domkrets. Coronaviruset försvårade tingsrättens verk-samhet, men på samma gång fick det oss att uppskatta alla små saker, som vi vant oss att se som självklarheter. Coronaviruset lärde oss att utföra distansarbete och att använda

fjärranslutningar i sammanträdena, men å andra sidan påverkade det samhörigheten på negativt sätt.

Att tingsrätten klarade av coronavirusåret väl beror utan tvekan på tingsrättens yrkes-kunniga och ansvarfulla personal. För detta framför jag ett ödmjukt och varmt tack till personalen vid Västra Nylands tingsrätt.

Saapuneiden ja ratkaistujen asioiden määrä

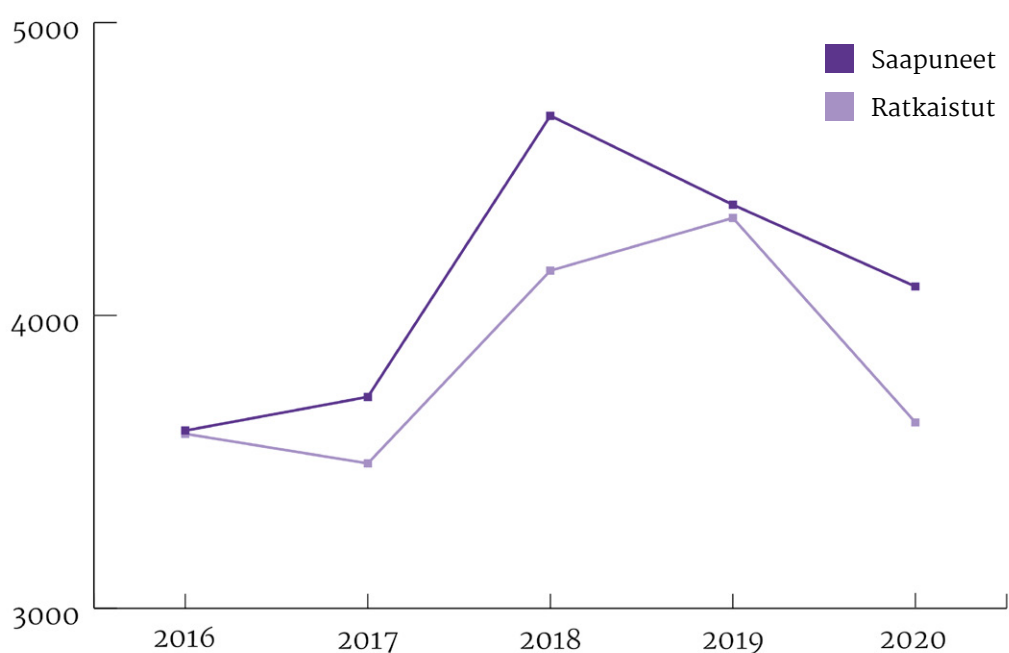
Alla olevissa taulukoissa on vuosilta 2016–2018 esitetty entisen Länsi-Uudenmaan käräjäoikeuden ja Espoon käräjäoikeuden yhteenlasketut määrät.

Kaikki saapuneet ja ratkaisut asiat vv. 2016–2020

2016		2017		2018		2019		2020	
Saap	Ratk	Saap	Ratk	Saap	Ratk	Saap	Ratk	Saap	Ratk
35 583	35 525	40 123	39 737	42 719	42 706	34 865	38 880	10 640	11 470

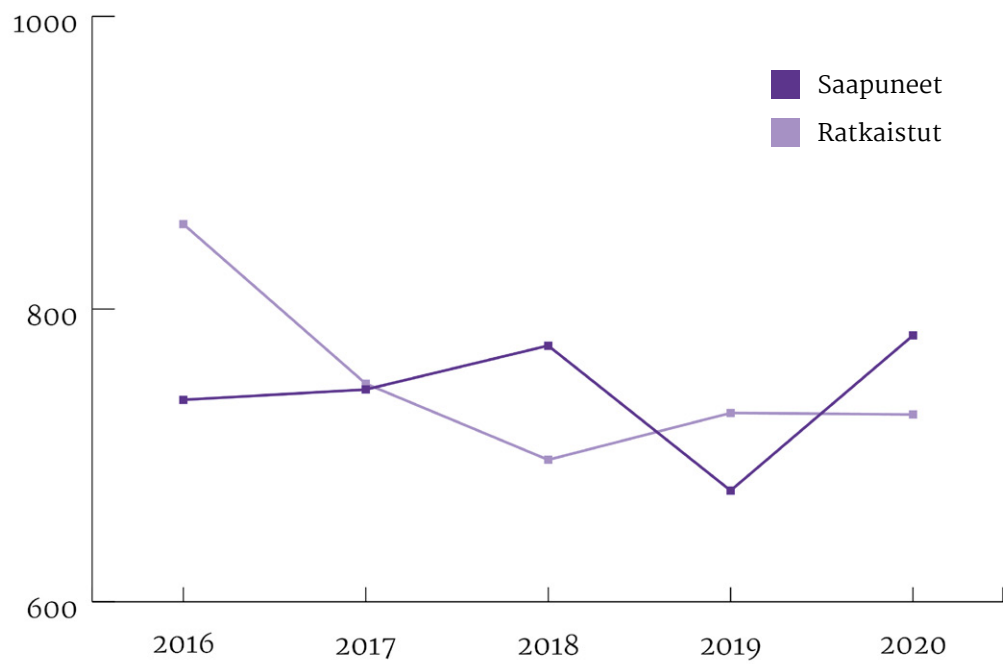
Varsinaiset rikosasiat:

2016		2017		2018		2019		2020	
Saap	Ratk	Saap	Ratk	Saap	Ratk	Saap	Ratk	Saap	Ratk
3 607	3 596	3 722	3 495	4 682	4 153	4 378	4 333	4 099	3 635

Laajat riita-asiat:

2016		2017		2018		2019		2020	
Saap	Ratk	Saap	Ratk	Saap	Ratk	Saap	Ratk	Saap	Ratk
738	858	745	749	775	697	676	729	782	728

Saapuneet asiat asiaryhmittäin vuosina 2018, 2019 ja 2020:

	2018	2019	2020
rikosasiat	4 683	4 379	4 099
muut rikosoikeudelliset asiat	350	302	266
pakkokeinoasiat	294*	219*	212*
sakonmuuntoasiat (ratkaistut)	792	673	765
laajat riita-asiat	775	671	782
erilliset turvaamistoimet	12	14	8
summaariset asiat	32 029	24 496	439**
avioeroasiat	1 838	1 684	1 671
muut hakemusasiat	2 012	2 262	2 374
velkajärjestelyasiat	277	251	278
yrittysaneerausasiat	64	54	76
konkurssiasiat	241	258	200
ulosottovalitukset	70	198	235

* Salaisten pakkokeinojen AIPA:ssa käsitellyt jutut eivät näy lukemassa.

** Summaariset asiat siirtyivät 1.9.2019 Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden hoidettavaksi.

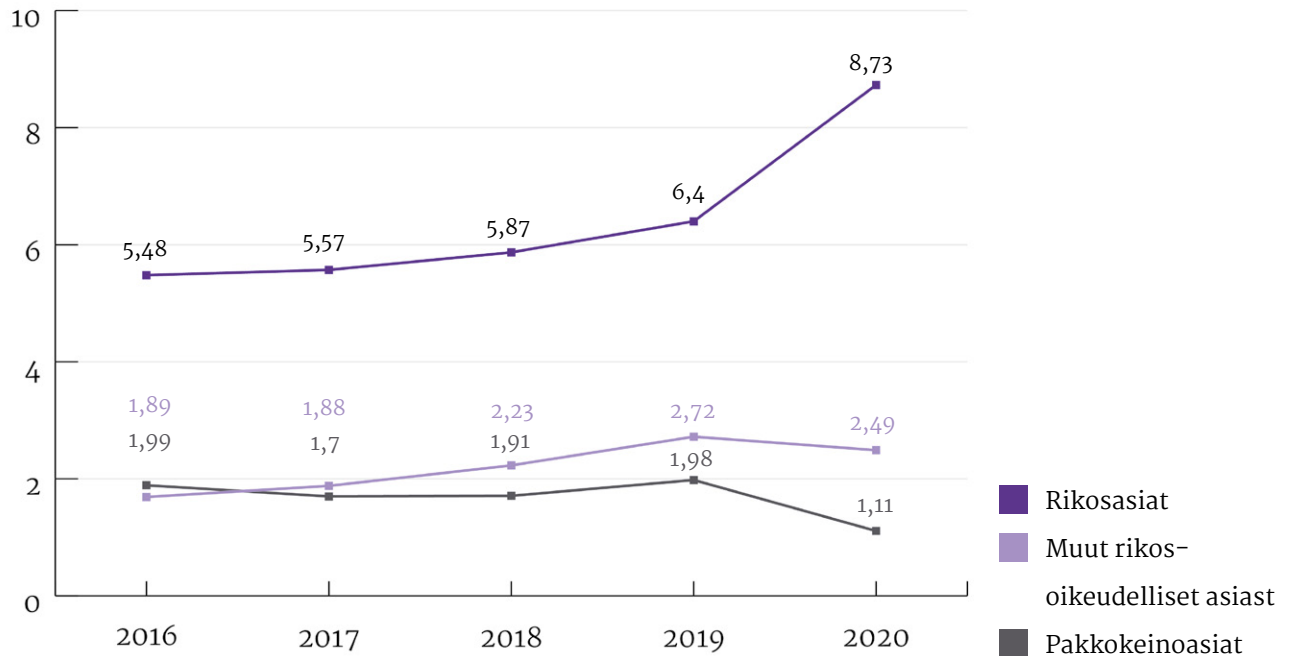
Ratkaistut asiat asiaryhmittäin vuosina 2018, 2019 ja 2020:

	2018	2019	2020
rikosasiat	4153	4333	3635
muut rikosoikeudelliset asiat	354	312	246
pakkokeinoasiat	276*	206*	118*
sakonmuuntoasiat (ratkaistut)	792	673	765
laajat riita-asiat	697	729	728
erilliset turvaamistoimet	11	13	12
summaariset asiat	32 938	28 608	1 705**
avioeroasiat	1 605	1 774	1 746
muut hakemusasiat	2 033	2 144	2 431
velkajärjestelyasiat	277	251	317
yrittysaneerausasiat	64	54	60
konkurssiasiat	241	258	250
ulosottovalitukset	70	198	241

* Salaisten pakkokeinojen AIPA:ssa käsitellyt jutut eivät näy lukemassa.

** Summaariset asiat siirtyivät 1.9.2019 Itä-Uudenmaan käräjäoikeuden hoidettavaksi.

Käsittelyajat keskimäärin rikosoikeudellisissa asioissa kuukausina*:

* Käsittelyaikataulukoissa eivät näy AIPA-järjestelmän luvut.

Käsittelyajat keskimäärin laajoissa riita-asioissa kuukausina*:

* Käsittelyaikataulukoissa eivät näy AIPA-järjestelmän luvut.

Talous

Tilinpäätös 2018	Tilinpäätös 2019	Tilinpäätös 2020	Suunnitelma 2021
9 939 698 e	10 484 133 e	10 238 967 e	8 995 991* e

*Tuomioistuinvirasto vastaa toimitilavuokrista keskitetysti 1.1.2021 lukien, joten vuokrat eivät enää sisälly suunnitelmaan.

Taulukossa tilinpäätösluku 2018 on laskettu Länsi-Uudenmaan kärjäoikeuden (ent.) ja Espoon kärjäoikeuden osalta yhteen.

Henkilöstö

Kärjäoikeuden henkilöstö ja sen määrä (htv/ml. määräaikaiset) vuonna 2020 on ollut seuraava:

laamanni	1
kärjätuomarit	41,5
kärjänotaarit	10
kansliahenkilökunta	60,3
haastemiehet	19,2
harjoittelijat ym.	4,3
Yhteensä	136,3 htv

Osastonjohtaja, käräjätuomari Juha Lehto eläkkeelle

Osastonjohtaja,
käräjätuomari
Juha Lehto

Osastonjohtaja, käräjätuomari Juha Lehto jää eläkkeelle loppukesällä yli 26 vuoden käräjätuomariuran jälkeen. Viimeinen täysi työvuosi oli vuosi 2020. Tässä haastattelussa kerrataan hänen uraansa ja sen varrelle mahtuneita muutoksia.

Juha Lehto kirjoitti ylioppilaaksi 1975, kävi armeijan, piti kaksi välivuotta, ja sitten kun päätti opiskelusuunnan, pääsi ensimmäisellä yrittämällä opiskelemaan oikeustiedettä. Hän valmistui oikeustieteen kandidaatiksi 15.9.1983 Helsingin yliopistosta. Rikos- ja prosessioikeus kiinnostivat, ja hän opiskelikin syventävissä opinnoissa rikosoikeutta.

Tutkielman eli gradun aiheena oli yhteisöjen rikosoikeudellinen vastuu.

Tuomioistuinharjoittelu alkoi heti marraskuun alussa 1983 Lappeen tuomiokunnassa, Lappeenrannassa. Kyseessä oli vain vuoden reissu itään. Espoolais-helsinkiläinen Lehto pääsi Lappeenrantaan sattumalta, kun soitteli innokkaana auskultanttina tuomiokuntia läpi. Kihlakunnantuomari ilmoitti Lehdolle, että täältä on juuri vapautunut paikka, viikon päästä saisi tulla – otatko vai jätätkö? Lehto otti. Perheeseen oli juuri syntynyt ensimmäinen lapsi, ja perhe muuttikin vasta myöhemmin perässä. Vuoden jälkeen muutettiin kiireesti takaisin – vaikka ”Lappeenranta oli kyllä mukava paikka ja kiva kesäkaupunki”. Juuret olivat kuitenkin pääkaupunkiseudulla. Ensimmäinen työpaikka valmistumisen jälkeen oli Helsingin raastuvanoikeuden sivutoimisen apujäsenen tehtävä vuoden 1984 lopusta alkaen. Raastuvanoikeuden tilat olivat Pasilassa. Kyseessä oli ”päivän tuomarityö”, eli apujäsen oli mukana käsittelemässä rikos- tai siviiliasioita kolmen tuomarin kokoonpanossa. Istuntopäiviä kertyi sen verran, että niistä saadulla päiväkohtaisella palkalla jotenkuten tuli toimeen.

Lehto aloitti helmikuussa 1985 Helsingin hovioikeuden ylimääräisenä viskaalina. Työ oli esittelijän työtä. Myöhemmin hän sai viskaalin viran. Hän halusi nimenomaan hovioi-

keuteen ja odotteli siksi paikkaa sinne, eli ei hakenutkaan muuta päätoimista tehtävää. Lehto teki myös sivutyötä hovioikeudessa ollessaan eli toimi apujäsenenä vielä jonkin aikaa Helsingin raastuvanoikeudessa ja sitten sivutoimisena oikeusneuvosmiehenä 1986 alkaen kuukausipalkalla. Lisäksi hän työskenteli sivutoimisena juristina asianajotoimisto Jouko Kauppisella puolisen vuotta vuonna 1994. Lehdon mielestä oli erityisen opettavaista olla yhtä aikaa työssä sekä hovioikeudessa raastuvanoikeudessa.

Hovioikeudesta Lehto siirtyi ylimääräiseksi kärkeäjätuomariksi Espoon kärkeäjäoikeuteen 1.11.1994. Kärkeäjätuomarin viran hän sai 1.5.1999. Eli eläkkeelle jäädessä 1.8. takana on 26,5 vuotta kärkeäjätuomarin tehtävää Espoon ja Länsi-Uudenmaan kärkeäjäoikeudessa. Osastonjohtajana Lehto on ehtinyt toimia koko uuden Länsi-Uudenmaan kärkeäjäoikeuden ajan eli 1.1.2019 alkaen.

Kärkeäjäoikeudessa Lehto on ollut käsittelemässä kaikkia asiatyyppejä, sillä aiemmin osastot olivat sekaosastoja. Osastojaon uudistuksen jälkeen hän on työskennellyt rikososastolla ja kärkeäjäoikeuden yhdistymisen jälkeen pikaosastolla.

Miten maailma on muuttunut?

Lehto toteaa, että nykyään tuomarien taso on erittäin tasainen ja hyvä, kaikki ovat ”moti-

voitunutta porukkaa”. Aiemmin tuomareissa oli enemmän ääripäitä. Maailma on monitukaistunut ja kansainvälistynyt, joten käsiteltävien asioiden kirjo edellyttää jo jonkinasteista erikoistumista. Työ on myös yhä enemmän yleisen kiinnostuksen kohteena. Alioikeuksien ratkaisujen laatu on kehittynyt todella paljon, ja näin myös työn arvostus noussee.

Tekninen toimintaympäristö on muuttunut koko ajan. Pitkälle on tultu siitä, että alkuvuosina hovioikeudessa konekirjoittajat kirjoittivat tuomarien sanelemat tuomiot.

Mikä on ollut mieluisinta – tärkeintä – ikävintä – vaarallisinta?

Mieluisinta ja mielenkiintoisinta on koko ajan ollut itse perustyö: prosessin johto ja ratkaiseminen. Pikaosaston kehittämistyö ja osaston toiminnassa mukana oleminen on ollut myös hyvin mielenkiintoista.

Tärkeintä on kuitenkin ollut työyhteisö ja yhteinen vastuunkanto. Lehdon mielestä Espoon ja Länsi-Uudenmaan kärkeäjäoikeudet ovat olleet hienoja yhteisöjä ja laamannit hyviä johtajia. Eri mieltä saa olla, mutta silti sitoudutaan toimintaan. On ollut helppo esittää mielipiteensä, ja kynnys on ollut matala esimiehiin päin. Henkilöstöä on kuultu. Lehto toimi itsekin yhteistoimintakomitean puheenjohtajana kymmenisen vuotta. Ko-

rona-ajan jälkeen kaivataankin taas yhdessäoloa, ja vaikka työn tekemisen muodot muuttuvat, yhtä tärkeää – tai jopa aiempaa tärkeämpää – on yhteisöllisyyden ylläpito. Asiakaskunnasta kun ei ”muuta palautetta kuin tyytymättömyyden ilmoituksia saa”.

Ovatko mitkään asiat sitten olleet ikäviä? Ei oikeastaan, Lehto vastaa. Hänen mielestään töiden pitääkin koskettaa tunnetasolla. Ammattitaitoa on se, että eläytyminen ei vaikuta päätöksentekoon ja asiat unohtuvat vapaa-aikana.

Lehto ei ole kokenut vaaratilanteita, vaan on aina päässyt eteenpäin puhumalla. Hän ei ole tuominnut yhtään järjestyssakkoa urallaan. Jos joku onkin hermostunut, hän on lopulta rauhoittunut ja alkanut luottaa siihen, että tuomioistuimilla hoitaa asian.

Entä nyt?

Lehto jää 12.5. lomalle. Sen jälkeen hän ehkä vielä käy jälkitöitä tekemässä. Eläkkeelle on helppo lähteä, koska ”kaikki on annettu ja saatu”. Puoliso on myös jäämässä eläkkeelle nyt, joten eläkepäiviltä voi odottaa yhdessäoloa kotona ja lomanviettopaikoissa Lapissa ja saaristossa. Mökeillä riittää vielä askareita ja rakennusprojekteja. Eniten Lehto odottaa kuitenkin suunnittelematonta ajankäyttöä vastapainoksi työelämän pitkille päiville ja aikataulutukselle. Myös liikuntaharrastus jatkuu, vaikka työmatkapyöräily jääkin. Kuntosali ja ryhmäliikunta ovat olleet tauolla vain koronan takia. Luonnossa liikkuminen on mieluisaa aina. Puolison lisäksi perheessä on kolme lasta. Myös eläinystäviä on ollut aina, tällä hetkellä kaksi nuorta kultaista noutajaa ja yksi 13-vuotias kissa.

Haastemiesten esimies Jarmo Arima eläkkeelle

Haastemiesten
esimies
Jarmo Arima

Haastemiesten esimies Jarmo ”Jelly” Arima jää eläkkeelle syksyllä yli 40 vuoden haastemiesuran jälkeen. Viimeinen täysi työvuosi oli vuosi 2020. Tässä haastattelussa kerrataan uraa ja sen varrelle mahtuneita muutoksia lyhyesti. Kerrottavaa olisi varmasti kirjan verran.

Jarmo Arima aloitti haastemiestyöt maaliskuussa 1980 Espoon nimismiespiirissä. Poliisin kanssa yhteiset tilat olivat Kilossa, lähellä nykyistä Vitikan rakennusta. Kaudella haastemiehellä oli noin 20 neliömetrin työhuone päivystystiskeineen. Silloisen kihlakunnanoikeuden istuntoaika oli

Helsingissä Annankadulla, jossa käytiin päivystämässä. Työpiste siirtyi ensin ihmisten ilmoille Tapiolaan Stockmannin alakertaan, sitten Mäkkylään ja lopulta 1992 Vitikkaan. Alioikeusuudistuksessa työnantajaksi tuli Espoon käräjäoikeus.

Arima oli kokeillut koulun ja armeijan jälkeen monenlaista. Työn vapaus ja itsenäisyys houkutteli hänet kuitenkin haastemiehen tehtäviin.

90-luvun lopulla Arima ajatteli jo lopettaa haastemiehen tehtävät, koska ”kaikki oli nähty”. Silloinen laamannin sijainen määräsi kuitenkin hänet haastemiesten esimiehen sairauslomasijaiseksi sen kummempia kyselemättä. Ja kun virka tuli hakuun, laamanni ihmetteli hakuajan lopussa, miksei hän ollut hakenut virkaa. Arima päätti kuin päätti-kin hakea virkaa, ja sai sen. Uusi esimies sai järjestää yksikön toimintaa suurin piirtein oman mielensä mukaan.

Melkoiseen työrupeamaan Arima pääsikin. Rakenteilla oli lisäsiipi Vitikan taloon, ja tähän projektiin hän jo osallistui. Hän oli tiiviisti mukana haastepäiväkirjajärjestelmän kehittämisessä ja käyttöönotossa. Hän polkaisi käyntiin järjestelmään liittyvän eKirjeen kehittämistyön ja toteutti sen käyttöönoton yhdessä IT-asiantuntijan kanssa. Samoihin aikoihin hänestä tuli myös turvallisuuspäällikkö. Lisäksi Arima hoiti tietenkin

kenttätehtävänsä ja esimiehen työnsä sekä oli mukana useissa eri työryhmissä ja luottamustehtävissä.

Miten maailma on muuttunut?

Haastemiehen tehtävä on koko ajan ollut perustaltaan sama eli tiedoksiantojen toimittaminen, vaikka tiedoksi annettavat asiat ovat olleet aiemmin erilaisia. Aikanaan annettiin tiedoksi nykyisten summaaristen edeltäjiä eli maksamismääräysilmoituksia. Velkomusasioiden lainhakujen välipäätöksiä saattoi olla laatikkokaupalla. Myös verovalitusten välipäätöksiä oli paljon, ja silloin valittaja sai tulla tutustumaan papereihin haastemiesten vaatimattomiin tiloihin. Pysäköintiviermaksujen maksumuistutuksia saattoi olla satoja viikossa.

Tiedoksiannot yksityisiltä toimeksiantajilta laskutettiin aluksi itse. Vasta alioikeusuudistuksen yhteydessä siirryttiin kokonaispalkkaisuksi. Ja Arima oli – kuinkas muuten – työryhmissä palkkauudistusta neuvottelemassa.

Suurin muutos työtavoissa tapahtui, kun puhelintiedoksiannot tulivat mahdollisiksi. Ja vuonna 1990 saatiin ensimmäiset matkapuhelimet, Motorolan jättipuhelimet, haastemiehille – siinäkin Arimalla on sormensa pelissä. Hän oli nimittäin vinkannut oikeassa paikassa oikealle henkilölle, että puhelimesta saattaisi olla turvaa yksin liikkuville haastemiehille. Tietokoneiden tulo helpotti osoitteiden metsästyä, tosin aluksi piti

pärjätä yhdellä koneella, jolla aluksi vain esimiehet pääsivät katsomaan osoitetietoja. Eikä koneella sitten muuta voinut tehdä. Muutoin toimittiin paperin ja kynän varassa, kunnes haastepäiväkirjajärjestelmä ja myöhemmin eKirje saatiin käyttöön.

Mikä on ollut mieluisinta – tärkeintä – ikävintä – vaarallisinta?

Mieluisinta on ollut suunnittelu ja kokonaisuuksien organisointi. Sellainen työ oli esimerkiksi viimeisin rakennusprojekti Vitikassa, jossa yli puolet 1. kerroksen sisätiloista purettiin ja uudistettiin, uusia istuntosaleja rakennettiin, kaikki työhuoneet maalattiin ja osa latioistakin uusittiin. Toimintaa ei keskeytetty, joten kaikki piti suunnitella tunnin tarkkuudella urakoitsijan kanssa. Tästä urakasta Arimalla on hyllyssään rakennusmestarin valkoinen kypärä, jossa on koko henkilöstön nimikirjoitukset. Hän huolehti myös projektin tiedottamisesta eli lähetti joka viikko henkilöstölle tiedotekirjeitä. Motoksi muodostui lausahdus: ”Elämästä ei ehkä sittenkään selviä hengissä, mutta tästä rakennusurakasta todennäköisesti selviään.”

Tärkeintä on ollut työyhteisön luottamus, kannustus ja auttamishalu eli hyvät työkaverit ja esimiehet. Arima painottaakin sitä, että jokaisen panos on tärkeä, ja että yhteistyöllä saadaan aikaan tulosta. Kannattaa aina miettiä kokonaisuutta ja sitä, kuinka oma toiminta vaikuttaa muiden työtehtäviin jatkossa,

hän sanoo. Yhdistymisestä Arima nostaa hattua koko henkilöstölle. Oli hienoa nähdä, kuinka sitoutunutta väkeä ohjausryhmässä ja työryhmissä työskenteli ja se, kuinka paljon käytettiin aikaa ja tehtiin töitä asian eteen.

Ikävintä on ollut seurata rankkoja ihmiskoh-taloita. Entä vaaran paikat? Arima on ollut pari kertaa aseistetun moottoripyöräjengin piirittämänä, mutta niistäkin selvittiin, kun paikalla oli ”tuttuja asiakkaita”. Koirakin on purrut kahdesti, kerran reisilihaksesta läpi ja toisen kerran kämmeneen. ”Ei tämän kummoisempia vaaratilanteita ole 41 vuoden aikana sattunut”, hän toteaa rauhallisesti.

Entä nyt?

Arima jää lomalle 10.5. Hän seuraa kuitenkin tarkkaan Espoon uuden oikeustalon raken-nushanketta ja on tarvittaessa laamannin oikeana kätenä mukana aina 31.8. asti, jolloin

virallisesti jää eläkkeelle. Mitäkö hän tekee eläkepäivillään? Kuulemma toinen kesä-mökkirakennus pitäisi Liesjärven rannalle Tammelaan rakentaa, jotta tilaa olisi koko perheelle eli puolisolle ja kolmelle lapsel-le perheineen, vanha mökki kunnostaa, ja kotonakin pitäisi tehdä katto-, putki- ja pergolaremontti. Kaikki kuusi lastenlasta ovat myös paljon hoidossa Arimalla ja hänen jo aiemmin eläkkeelle jääneellä puolisoillaan. Ajatuksena on myös matkustaa eteläiseen Eurooppaan pidemmäksi aikaa, kunhan epi-demiatilanne sen sallii. Työuran viimeinen kokonainen vuosi olikin poikkeuksellinen ja ikimuistoinen juuri koronan takia – vaikka eivät nuo muutkaan uran käännteet helpolla unohdu.

haastattelut kirjoitti Outi Lehmijoki

LÄNSI-UUDENMAAN KÄRÄJÄOIKEUS
VÄSTRA NYLANDS TINGSRÄTT